

Ex_pose: Έφη Φουρίκη, Save – μία σημαντική στιγμή της φετινής Art-Athina

Λιγότερο πληθωρική από προηγούμενες η φετινή Art-Athina δίνει στον επισκέπτη την ευκαιρία να δει και να αφομοιώσει ευκολότερα τα όσα παρουσιάζονται.

Με μία εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ομαδική έκθεση στο παράλληλο πρόγραμμα, την οποία επιμελήθηκε η Άρτεμις Ποταμιάνου, διατυπώνεται μέσω της τέχνης ένα ηχηρό statement -“Statement Made”- για την κοινωνική, οικονομική, πολιτική... κατάσταση την οποία βιώνουμε τα τελευταία χρόνια.

Με τη ζωγραφική να έχει τον πρώτο λόγο έναντι των άλλων μέσων - ιδίον της σύγχρονης ελληνικής εμπορικής εικαστικής σκηνης - η φετινή παρουσία των αιθουσών τέχνης κρύβει αρκετές ευχάριστες εκπλήξεις αρκεί να έχει κανείς το χρόνο, την υπομονή και την επιμονή να τις αναζητήσει.

Μία από αυτές είναι η συμμετοχή της εικαστικού Έφης Φουρίκη και του έργου της “Save”, που παρουσιάζεται από την γκαλερί Tin T.

Η Έφη Φουρίκη ανήκει σε εκείνη την κατηγορία των καλλιτεχνών που έχουν πάψει να αναζητούν τα υλικά και τις τεχνικές που θα τους επιτρέψουν να μιμηθούν τη φύση και στράφηκαν στην ίδια τη φύση ως βασικό υλικό/μέσο εικαστικής έμπνευσης, έκφρασης και δημιουργίας. Το φως, το νερό, ο ήχος, ο αέρας είναι τα πρωταρχικά ερεθίσματα αλλά και τα βασικά συστατικά της δουλειάς της, τα οποία ‘επεξεργάζεται’ με τη συνδρομή οικείων αντικειμένων και απλών συσκευών/μηχανών. Η αλληλεπίδραση των έργων με τον άνθρωπο/θεατή είναι ουσιαστική καθώς συχνά συμπληρώνει ή ολοκληρώνει την ίδια την καλλιτεχνική πράξη.

Το αποτέλεσμα είναι έργα που δοκιμάζουν και τελικά ανατρέπουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε -μέσω των αισθήσεων- τον φυσικό κόσμο και την πραγματικότητα γύρω μας. Είναι έργα που σε προσκαλούν να σταθείς και να αφεθείς στη στιγμή, στο εφήμερο - ίσως μέσα τους να δεις να καθρεφτίζεται το Άπειρο.

Η Έφη Φουρίκη σπούδασε στην Α.Σ.Κ.Τ. με δάσκαλο τον Νίκο Κεσσανλή καθώς και στη Σχολή Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών Αθήνας. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά της σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Έχει εκπονήσει πλήθος εικαστικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων απευθυνόμενων τόσο σε παιδιά όσο και ενήλικες. Έργα της βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές.

Η Έφη Φουρίκη μίλησε για τη συμμετοχή της στην Art-Athina αλλά και για τη δουλειά της γενικότερα στην Ελένη Ζυμαράκη Τζώρτζη.

E.Z. Συμμετέχεις στη φετινή Art-Athina με την γκαλερί TinT. Μίλησέ μας λίγο για το έργο το οποίο θα παρουσιάσεις.

Το έργο έχει τίτλο “Save”.

Δημιουργήθηκε για την ομότιτλη ομαδική έκθεση στο ξενοδοχείο Πίνδαρος το φθινόπωρο του 2013, που επιμελήθηκε ο Γιώργος Τσεριώνης.

Είναι ένα γλυπτό στο οποίο έχει ενσωματωθεί μια προβολή με έναν pico projector.

Επάνω σε μια μεταλλική βάση στέκεται ένα κουτάλι φαρμάκου, το οποίο σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε για το συγκεκριμένο έργο (3D print).

Το κουτάλι είναι γεμάτο νερό και μέσα σε αυτό προβάλλεται σε φυσικό χρόνο, μια ανατολή. Το video ξεκινάει καθώς χαράζει και ολοκληρώνεται τη στιγμή που ο ήλιος παρουσιάζεται ολόκληρος. Παίζει σε λούπα, με τις δυο στιγμές

- αρχή και τέλος- να προβάλλονται σαν “διπλοτυπία”, επικαλύπτοντας η μια την άλλη. Ο ήχος της θάλασσας ακούγεται σε όλη τη διάρκεια της προβολής.

Οι εποχές που ζούμε είναι πολύ δύσκολες, για πολλούς ανθρώπους δυσβάσταχτες. Για εμένα η φύση ήταν πάντα στις δύσκολες στιγμές μου γιατρικό. Μακάρι να μπορούσα να προσφέρω αυτή την ανατολή σα φάρμακο σε όλο τον κόσμο.

Ε.Ζ. Τα έργα σου χαρακτηρίζονται από την ιδιαίτερη επιλογή των μέσων, των υλικών σου και συχνά την ανορθόδοξη ‘χρήση’ αυτών. Μίλησέ μας για αυτή την επιλογή, πώς προέκυψε στη δουλειά σου και με ποιο τρόπο σε εκφράζει;

Στο δεύτερο χρόνο της φοίτησής μου στην Α.Σ.Κ.Τ της Αθήνας (1992), στο Ε’ εργαστήριο ζωγραφικής του Νίκου Κεσσανλή, αγαπημένου δάσκαλου και καλλιτέχνη, η σχολή μεταφέρθηκε τμηματικά στην οδό Πειραιώς 256, στο παλιό εργοστάσιο κλωστουφαντουργίας.

Ήταν τότε που άρχισα να δουλεύω με τους καθρέφτες. Ο νέος χώρος ήταν για εμένα μαγικός μια και μου επιφύλασσε εκπλήξεις σε κάθε μου βήμα μέσα στους ξεχασμένους χώρους του παλιού εργοστασίου. Άρχισα να πειραματίζομαι μεταφέροντας εικόνες από τον προαύλιο χώρο στον εσωτερικό χρησιμοποιώντας τα παράθυρα η διάφορα άλλα “ανοίγματα” που συναντούσα.

Ανακάλυπτα ποιότητες απίστευτης ομορφιάς που είχαν δημιουργηθεί με την πάροδο του χρόνου από τη σκόνη, τη βροχή, τα κολλημένα από τους εργάτες κουτιά σπέρτων σε κάποιους τοίχους. Οι καθρέφτες έφερναν κοντά, “ζευγάρωναν”, εικόνες που

οδηγούσαν τη σκέψη και τη ματιά σ' ένα νέο τρόπο “κοιτάγματος” που με γοήτευε πολύ και μου άνοιγε δρόμους...

Ο κήπος της σχολής έγινε για μένα ένα ανεξάντλητο πεδίο πειραματισμών.

Οι καθρέφτες έφερναν εικόνες του ουρανού στη γη, κλαδιά δέντρων στις ρίζες τους. Οι σταγόνες της βροχής μπορούσαν να μεταμορφώσουν το είδωλο σε ζωγραφικό έργο.

Η αγάπη μου για τη φύση, η παρατήρηση των μικροδομών που μπορούμε ν' ανακαλύψουμε σε κάθε μας βήμα, η αίσθηση του “ανοιχτού” χώρου που γεννάει σκέψεις και συναισθήματα, οι καθρέφτες, οι αντανakλάσεις, το φως που αλλάζει και μεταμορφώνει το κάθε τι γύρω, όλα αυτά έφτιαχναν ένα πεδίο πολύ γόνιμο για τις αναζητήσεις μου.

Οι “αδιόρατοι κόσμοι” με τις τόσες ποιότητες και δονήσεις έγιναν και συνεχίζουν να είναι, το υλικό για την δημιουργία των έργων μου.

Ε.Ζ. Συχνά δημιουργείς εγκαταστάσεις στο χώρο. Ποια αναμένεις να είναι η σχέση του κοινού και η αλληλεπίδρασή του με τα έργα σου;

Τις περισσότερες φορές τα έργα δημιουργούνται για ένα συγκεκριμένο χώρο ο οποίος λειτουργεί σαν αφητηρία τους. Ο θεατής προσκαλείται να “ξαναδιαβάσει” το χώρο μέσα από τη συγκεκριμένη κάθε φορά εγκατάσταση και να συμμετέχει στη “μεταμόρφωσή” του.

Παίζοντας με το νερό, φυσώντας ελαφρά ένα μπαλόνι που λειτουργεί σαν οθόνη προβολής ή δημιουργώντας με το πέρασμά του ένα ανεπαίσθητο κύμα αέρα που με τη σειρά του θα δονήσει μια ευαίσθητη οθόνη προβολής προκαλώντας νέες φωτεινές αντανακλάσεις.

Είναι πολύ σημαντικό για μένα να παρατηρώ τη σχέση του κοινού με τα έργα μου. Τα παιδιά κατέχουν μια πολύ ιδιαίτερη και ουσιαστική θέση σ' αυτό, στο πώς εισπράττουν και με πόση αμεσότητα οικειοποιούνται το έργο.

Ε.Ζ. Η καλλιτεχνική σου πορεία μοιάζει με έναν πειραματισμό, μία μελέτη του φωτός και της αντίληψής του από το ανθρώπινο μάτι. Πώς η επιστημονική γνώση 'εισχωρεί' στη δουλειά σου και με ποιους τρόπους την αξιοποιείς;

Αγαπώ πολύ τη φυσική, ιδιαίτερα την οπτική, τη χημεία, τη βιολογία και τη μουσική! Ανακαλύπτω σε κάθε μου βήμα πως όλα συνδέονται μεταξύ τους.

Μέσα από πολύ απλά πειράματα στο εργαστήριό μου νέοι κόσμοι παρουσιάζονται μπροστά μου. Χαίρομαι όταν μαθαίνω για νέες ανακαλύψεις σε διάφορους τομείς της επιστήμης και θυμάμαι τα λόγια του Escher, ο οποίος έλεγε στους μαθηματικούς με τους οποίους συνομιλούσε να του δώσουν τη γνώση τους για να τον βοηθήσουν να ανοίξει μέσα από τα έργα του “ νέες πόρτες”.

Θα ήθελα να αναφέρω λίγες λέξεις από τον Pascal που θεωρώ επίσης πολύ σημαντικές για μένα και τη δουλειά μου:

“Ατελείωτη κίνηση

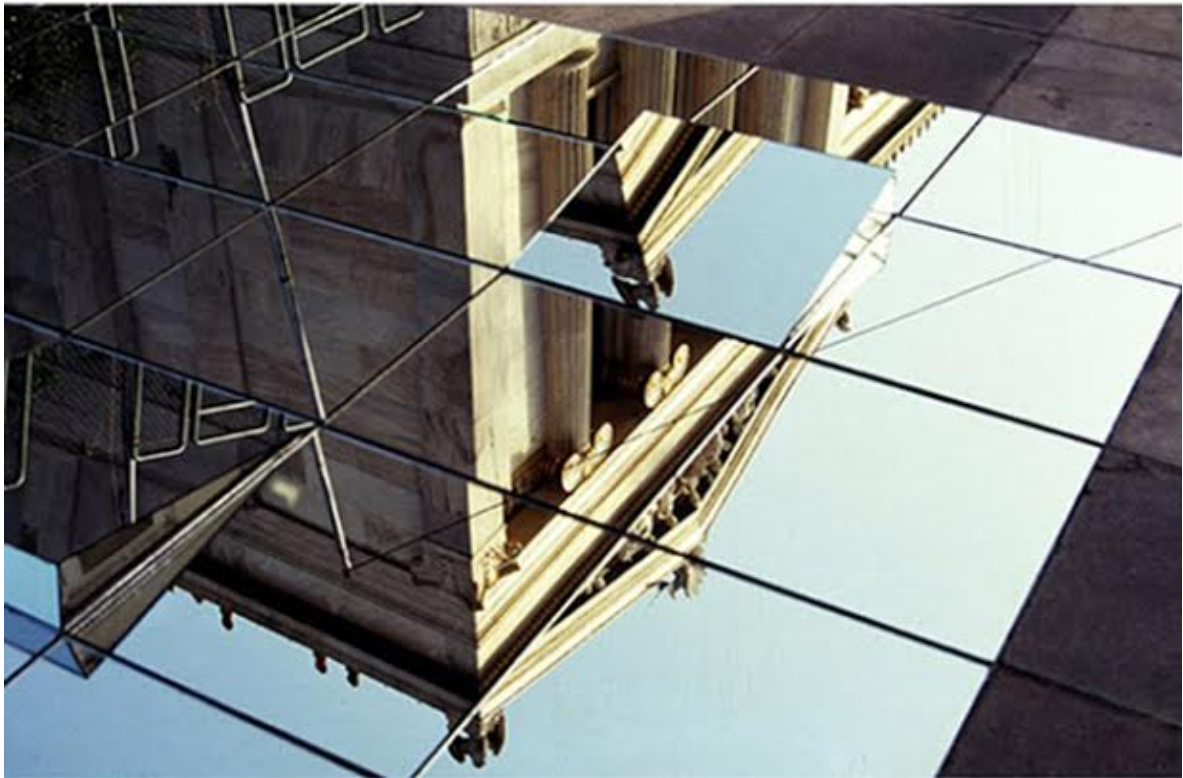
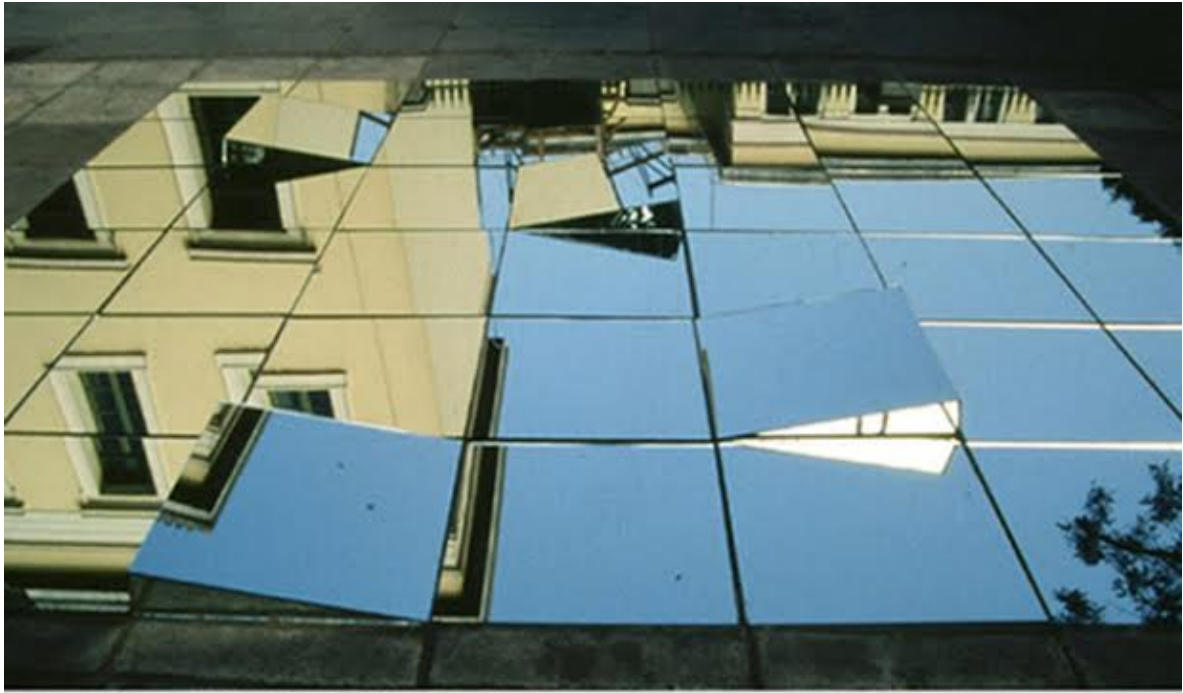
σημείο που εναρμονίζει τα πάντα,

κίνηση σε ανάπαυση,

άπειρο χωρίς ποσότητα,

αδιαίρετο και ατελείωτο”.

Φως, αντανάκλαση, παλμός, συχνότητα, δόνηση, κραδασμός, είναι κάποιες λέξεις που με γοητεύουν ιδιαίτερα και τα “υλικά” που χρησιμοποιώ για τα έργα μου δημιουργούν “ιδιαίτερες σχέσεις” με κάθε μία από αυτές. Η δική μου σχέση μαζί τους είναι περισσότερο βιωματική και στηρίζεται στην παρατήρηση, τόσο στη φύση όσο και στο εργαστήριο.

Ε.Ζ. Ποιοι καλλιτέχνες θα έλεγες ότι έχουν επηρεάσει με τρόπο ουσιαστικό και καθοριστικό τις καλλιτεχνικές σου επιλογές και αναζητήσεις;

Ξεκινώντας από τους δασκάλους μου, τον Τάσο Ρήγα, τον Νίκο Κεσσανλή και τον Γιώργο Χαρβαλιά, που όσο περνούν τα χρόνια όλο και περισσότερο αγαπώ τη δουλειά τους και ανακαλύπτω συγγένειες. Θα μπορούσα να αναφέρω καλλιτέχνες από “διαφορετικά πεδία” μέσα στην ιστορία της τέχνης.

Αγαπώ πολύ τον Paul Klee και πολλές φορές έρχεται στο μυαλό μου η φράση του “Αναζητώ τη ζωή στο στάδιο της βλάστησης”.

Με μαγεύει το φως στα έργα του Vermeer, “ ξαναδιαβάζω” τα έργα του Magritte και του Escher.

Δε θα ξεχάσω ποτέ πόσο ένοιωσα να πάλλονται από ενέργεια κάποια έργα του Rothko που είχα τη τύχη να σταθώ μπροστά τους.

Με συγκινούν τα έργα του Bill Viola, του Olafur Eliasson, του Ulrich Vogl και αρκετών άλλων καλλιτεχνών.

Θυμάμαι τα λόγια του Μπλέηκ:

“Αν οι πύλες της αντίληψής μας αποκαθαίρονταν, το καθετί θα φανεωνόταν στον άνθρωπο όπως είναι, Άπειρο”, ή αλλιώς...

“To see a World in a Grain of Sand

And a Heaven in a Wild Flower,

Hold Infinity in the palm of your hand

And Eternity in an hour”

"Auguries of Innocence"

Ε.Ζ. Ένα μεγάλο μέρος της ενασχόλησής σου με την τέχνη είναι η διδασκαλία της.

Έχεις εκπονήσει πλήθος εκπαιδευτικών προγραμμάτων τόσο για ενήλικες όσο και για παιδιά.

Τι σου έχει προσφέρει, προσωπικά και καλλιτεχνικά, αυτός ο ιδιαίτερος τρόπος επαφής και επικοινωνίας με τον κόσμο;

Αισθάνομαι πραγματικά πολύ τυχερή!

Όλα αυτά τα χρόνια έχω μοιραστεί τις σκέψεις μου και τους πειραματισμούς μου με το φως και τις αντανάκλασεις του με πολλούς ενήλικες και πολύ περισσότερο με τα παιδιά. Ο πλούτος που μου έχουν προσφέρει και συνεχίζουν να μου προσφέρουν με συντροφεύει σε όλη μου την πορεία και με τροφοδοτεί για τα επόμενα έργα μου.

Η “ανοιχτή ματιά” με την οποία τα παιδιά “διαβάζουν” τον κόσμο, ο αυθορμητισμός τους, η αμεσότητα πρόσληψης και οικειοποίησης των έργων είναι πραγματικά πολύ μεγάλο δώρο για μένα. Εύχομαι, όσο μπορεί ο καθένας μας από τη θέση που βρίσκεται, να βοηθήσει να παραμείνει ζωντανή και ανοιχτή η “πηγή”.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την Μάχη Πεσματζόγλου και την γκαλερί TinT για την ευκαιρία που μου έδωσαν να εκθέσω το έργο μου “Save” στη φετινή Art Athina.

Ελένη Ζουμαράκη Τζώρτζη

12.05.2014

Έφη Φουρίκη, *Save*, 2013

Art-Athina 2014

Tin T gallery, περίπτερο D3

<http://www.art-athina.gr/el/participants/tint-gallery-2/>